

Gemeente Sittard-Geleen meedenksessies over het plan van aanpak voor de Omgevingsvisie

Datum: dinsdag 7 juni 2022
Tijd: aanvang 15.00 en 18.30 uur
Plaats: De Biesenhof, Geleen

Aanwezig namens het projectteam Omgevingsvisie van de gemeente Sittard-Geleen:

- Wethouder Economie en middelen
- Stadsdeelmanager (gespreksleider)
- Strategisch adviseur ruimte
- Strategisch adviseur ruimte
- Beleidsmedewerker ruimtelijke ontwikkeling
- Strategisch adviseur ruimte
- Arcadis/Posad Maxwan: adviseurs
- Communicatieadviseur
- Assistent projectleider Omgevingsvisie

Verhinderd:

- Wethouder Omgevingsbeleid
- Assistent projectleider Omgevingsvisie

Aanwezige organisaties/genodigden/stakeholders:

- Techniek College
- Trevianum Scholengroep
- Phidias
- Dorpsplatform,
- Raadslid
- Gemeente Stein
- Enexis
- Petrochemical Pipeline Services
- Graetheide Comité
- Consortium Grensmaas
- LLTB
- Koninklijke Horeca Nederland
- Retailadviescommissie Sittard-Geleen
- Bedrijven Sittard-Geleen
- McDonalds
- RUD Zuid-Limburg
- Stichting Ecsplora
- Actiegroep Wijschwienswei
- WPF Sittard Zuid-Oost
- Brandweezorg – Veiligheidsregio Zuid-Limburg
- CJG Wm
- MIK PIW Groep
- Tuinen van Zuid
- Compoundgroup Parkmanager
- LLTB
- Arriva
- Gemeente Stein
- Woonpunt
- Commissie Sittard-Geleen inclusief
- Zuyd Hogeschool

- ZOwonen
- IVN Munstergeleen
- Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit
- Stadslabs
- De Rollen
- DaCapo (vo)
- Vrienden van de Schwienswei
- Wijkplatform Sittard West
- KBO ouderen bond Sittard-Geleen (onder andere)

Verslaglegging: NotuLimburg

1. Opening-Welkom

De gespreksleider opent de bijeenkomsten en legt uit dat de Omgevingsvisie samen met de samenleving (inwoners, organisaties, bedrijven en gemeente samen) wordt gemaakt. De Omgevingsvisie is een vervolg op de vastgestelde Toekomstvisie 2030. De ideeën van de aanwezigen staan centraal op inhoud, proces en de interactie.

De agenda voor deze bijeenkomst is als volgt:

- 1) Welkom, inleiding door de wethouder
- 2) Verdieping: Wat is de Omgevingsvisie en hoe koppelt dat met de toekomstvisie?
- 3) Samen in gesprek: Wat vinden we belangrijk? Welke opgaves in de fysieke leefomgeving liggen er voor Sittard-Geleen?

De Wethouder Economie en middelen heet de aanwezigen welkom. Hij legt uit dat de Toekomstvisie een belangrijk document is voor de gemeente. Hierbij wordt anders gewerkt dan vroeger. De Toekomstvisie is van onderop gemaakt: inwoners, organisaties, bedrijven en gemeente doen dit samen. De gemeente faciliteert vooral.

2. Verdieping: Wat is de Omgevingswet en hoe zien we dat als gemeente?

Een medewerker van de gemeente Sittard-Geleen benadrukt ook dat de insteek van de gemeente is om samen met inwoners, organisaties, bedrijven en gemeente de vastgestelde Toekomstvisie 2030 te vertalen naar een Omgevingsvisie. Het proces om te komen tot de Omgevingsvisie is net zo belangrijk als het daadwerkelijke document dat daaruit vloeit. Er wordt gestart met een rondje welke beelden er leven als het gaat om de fysieke leefomgeving in de toekomst.

Reacties en opmerkingen door aanwezigen:

- *Ik constateer dat in de Notitie Reikwijdte op Detailniveau (NRD) wordt gesteld dat Sittard gaat krimpen. Het is verrassend dat dit gewoon als een gegeven wordt geaccepteerd, als een vaststaand feit en een randvoorwaarde. Misschien is het juist goed om niet te krimpen. Maar dat is blijkbaar geen uitgangspunt in de Toekomstvisie. Is het nu de bedoeling om een Omgevingsvisie te maken die recht doet aan een Toekomstvisie die uitgaat van krimp? Of kunnen we in de Omgevingsvisie nog ideeën inbrengen die weer leiden tot herziening van de Toekomstvisie die wel rekening houdt met een stand-still c.q. groei? Want als je gaat krimpen zoals becijferd in de NRD en je kijkt 20 of 40 jaar verder, dan zijn Sittard en Geleen dood. Mijn idee is dat we een Vinexwijk bouwen waar mensen willen wonen. Reactie van een andere aanwezige: Krimp is gewoonweg een gevolg van de samenstelling van de bevolking. Mensen worden ouder, dan krijg je een soort piek en een soort evenwicht en uiteindelijk zijn er minder mensen dan nu. De enige manier om dat te beïnvloeden, is het aantrekken van mensen van buitenaf. Dat is een hele andere discussie.*
- *De BV Nederland gaat de komende jaren nog groeien. Maar nu is ervoor gekozen om geen deel uit te maken van die groei. Het is essentieel om te constateren dat er überhaupt geen inspanning wordt gedaan om krimp tegen te gaan, dat is een keuze. Reactie van een andere aanwezige: Deze insteek is negatief, kwantiteit is niet altijd beter dan kwaliteit. Ruimtelijk gezien geeft krimp kansen. Het negatieve imago van krimp is niet terecht.*
- *Ik constateer dat er heel vaak over Sittard wordt gesproken, terwijl we proberen de fusie erin te krijgen. Ik denk dat de toekomstvisie moet zijn: één stad met alles wat we in alle delen van die stad hebben.*

Er zijn 4 speerpunten in de Toekomstvisie 2030 vastgesteld die als basis dienen voor de te herijken Omgevingsvisie, namelijk:

- 1) **Sociale veerkracht:** Focus op positieve gezondheid en een leven lang leren en ontwikkelen. De ambitie is om omgevingsfactoren die bijdragen aan een slechte gezondheid en veiligheid (luchtkwaliteit, geluidsoverlast en externe veiligheid) te verminderen en omgevingsfactoren die bijdragen aan een goede gezondheid (een groene leefomgeving, het aanbod aan sport en beweging) te versterken. Woningen verduurzamen en de leegstand in de centra van Sittard en Geleen aanpakken.
- 2) **Economische veerkracht:** Duurzaamheid, innovatie en ondernemerschap zijn de belangrijke onderwerpen. Er dient oog te zijn voor het transformeren naar een circulaire samenleving, het faciliteren van economische ontwikkeling en innovatie (door het versterken van factoren die leiden tot een robuuste economische structuur), het vergroten van de toeristische aantrekkingskracht en het versterken van de bereikbaarheid door middel van alle modaliteiten.
- 3) **Ecologische veerkracht:** Duurzame, diverse en veilige woon- en leefomgeving nastreven. De gemeente streeft ernaar om klimaatbestendiger te worden, met name door het voorkomen van wateroverlast en hittestress door het vergroten van biodiversiteit in de ruimtelijke omgeving in stedelijk en buitengebied (verbeteren kwaliteit van bodem, lucht en water).
- 4) **Institutionele veerkracht:** Dit is een onderdeel in de andere drie veerkrachten, door actief burgerschap (inwoners, bedrijven, organisaties en gemeente samen) waarbij het nemen van initiatief en verantwoordelijkheid van inwoners bijdraagt aan stimuleren en faciliteren van eigenaarschap, bewonersinitiatief en participatie.

Er zijn inmiddels diverse ontwikkelpaden opgestart die de veerkrachten uit de Toekomstvisie realiseren.

De Omgevingsvisie als bijdrage aan de toekomstvisie

Om aan de Toekomstvisie bij te dragen, heeft de gemeente de volgende ruimtelijke middelen: Omgevingsvisie, omgevingsprogramma, omgevingsplan en omgevingsvergunning. De Omgevingsvisie is het document met de hoofdkeuzes voor de fysieke leefomgeving op gemeentelijke schaal. Het biedt het raamwerk waarmee de gemeente faciliteert en stimuleert om de ruimtelijke opgaven samen beet te pakken, waarin zij haar eigen aandeel aangeeft en kaders stelt waar nodig. Het stappenplan om te komen tot een nieuwe Omgevingsvisie is als volgt:

Stap 1) Ambities en opgaves in ruimte met elkaar op papier zetten.

Stap 2) Perspectieven, ambities vertalen naar de ruimte en keuzes maken.

Stap 3) (concept) Omgevingsvisie met een integraal toekomstbeeld voor Sittard-Geleen.

Er zijn diverse rapportages waarmee effecten van keuzes kunnen worden doorgerekend en daarmee het gesprek over keuzes gevoed wordt, zoals:

- OER, Omgevings Effect Rapport
- MBA, Maatschappelijke Baten Analyse
- Landschapsbiografie: in kaart brengen wat de kwaliteiten van nu zijn en hoe deze in te zetten voor de toekomst.

De NRD (Notitie reikwijdte en detailniveau), het plan van aanpak van de OER, ligt momenteel ter inzage met de mogelijkheid om zienswijze in te dienen.

De Toekomstvisie is de basis voor de Omgevingsvisie. Daarnaast zijn er diverse wettelijke stappen waaraan moet worden voldaan: wettelijke kaders, provinciale richtlijnen/eisen, regionale samenwerking Zuid-Limburg NOVI-gebied, actualisering van de Omgevingsvisie 2016 en bestaand beleid zoals de strategische gebiedsvisie omgeving Chemelot.

Vervolgens wordt het ambtelijke huiswerk toegelicht waarbij de wensbeelden uit de Toekomstvisie zijn vertaald naar ruimtelijke opgaves.

Reacties en opmerkingen door aanwezigen:

- *Weet iedereen wat positieve gezondheid inhoudt? Heeft iedereen kennis over de 6 pijlers waar dit over gaat? Die 6 pijlers waar de mens het leven op baseert, worden hier niet benoemd. Antwoord medewerker gemeente Sittard-Geleen: Het gaat in de Omgevingsvisie over fysieke factoren; daar gaat het niet over bijvoorbeeld de artsen. Alleen die pijlers die aanhaken op de fysieke leefomgeving, worden in de Omgevingsvisie meegenomen. Dat wordt ook onze kunst: Welke vertaling moet er in de Omgevingsvisie komen?*

- *Er wordt gesproken over 'een leven lang leren en ontwikkelen'. Echter, in de NRD staat dat de bevolking een omgekeerde piramide wordt waarbij ¾^e van de mensen boven de 65 jaar is. Deze mensen hoeven niet meer te leren en ontwikkelen. Daarmee klopt de basis van de Toekomstvisie niet. Ik voel daar best wel frictie.* Antwoord medewerker gemeente Sittard-Geleen: Wat mij betreft blijven we altijd leren en ontwikkelen en zonder jeugd, geen toekomst.
- *Er is vooral aandacht voor de bovengrondse structuren. Echter, aanleg van windmolen- en zonneparken leiden ertoe dat er een veel groter ondergronds netwerk van bekabeling nodig is, alsook extra bovengrondse elektriciteitsstations en trafohuizen. Waar moet je de kabels kwijt? Dit kan conflicteren met het planten van bomen/groen. Het is aan te bevelen om hier meteen rekening mee te houden.*
- *Hoe wordt er gecommuniceerd richting bewoners? Ikzelf heb bijvoorbeeld nu pas vernomen, dat er een Omgevingsvisie 2016 is. Hoe krijg je relevante informatie bij inwoners? En hoe maak je inwoners betrokken? Wat merk ik als burger van de Omgevingsvisie?* Antwoord medewerker gemeente Sittard-Geleen: De gemeente werkt nu nog met de Omgevingsvisie 2016. De opgaves zijn nu veranderd, er staan bepaalde zaken nog niet in waar we nu wel mee aan de slag moeten. Daarnaast is het de bedoeling dat er niet iedere 10 jaar een nieuwe Omgevingsvisie komt, maar dat de bestaande Omgevingsvisie on-going wordt door constant met de samenleving keuzes te maken over de fysieke leefomgeving. Inwoners merken wijzigingen in de ruimtelijke ontwikkelingen die voortkomen uit de Omgevingsvisie, dat is nu ook zo. Dat is ook het doel van de nieuwe Omgevingsvisie.
- *Hoe laten we dit landen bij de minder betrokken inwoners die nu niet hier zijn?* Antwoord medewerker gemeente Sittard-Geleen: Dat is een hele goeie vraag. De gemeente staat open voor suggesties over hoe zoveel mogelijk burgers bereikt kunnen worden en hoe bewoners betrokken kunnen worden bij hun eigen leefomgeving. Hoe gaan we er met elkaar voor zorgen dat (het opstellen van) de Omgevingsvisie aansluit bij de leefwereld van onze burgers?
- *Kan er in de toekomst betere informatie vooraf en ook eerder informatie worden ontvangen voorafgaand aan meedenksessies door de samenleving? De stukken voor deze bijeenkomst werden pas heel laat aangeleverd waardoor er voor de voorbereiding van deze sessie maar een paar uur tijd was.* Antwoord medewerker gemeente Sittard-Geleen: Dit is een eerste inleiding. Er zal ruimte zijn om dat in te halen.
- *Niet alle burgers zijn betrokken bij de Toekomstvisie. Zo zijn de omliggende dorpen niet (of maar zeer gering) benaderd. Hoe kan die dorpen bestaanszekerheid worden gegeven? Bestaan Guttecoven, Grevnbicht, Limbricht in de toekomst nog wel in de huidige vorm met hun bestaande cultuur? De dorpen maken zich daar grote zorgen over. We denken zelf dat daar een grote behoefte is aan extra woningen. Chemelot en de campus maken zich zorgen over het feit dat er weinig woningen voor de duizenden personeelsleden beschikbaar zijn in de directe omgeving. Er dienen daarnaast goede vervoersfaciliteiten te zijn. Sittard-Geleen wil een prachtige, circulaire stad zijn, dan zul je ook een goed netwerk moeten hebben dat mensen en materialen vervoert.* Antwoord medewerker gemeente Sittard-Geleen: Er is bij de Toekomstvisie met een hele groep mensen meegedacht op een open manier. Er is, ruimte om onderwerpen toe te voegen.
- *Ouderen worden te weinig benoemd. Ik zie nergens een toekomstvisie voor ouderen. We willen wel een mooie stad zijn, maar hoe gaan de ouderen gehuisvest worden? Waar kunnen ze terecht? Als bestuurder van KBO heb ik steeds vaker moeite om een locatie te vinden.*
- *Ik mis het thema fysieke veiligheid c.q. omgevingsveiligheid die in Sittard-Geleen met industrie, spoor, rijkswegen best meer plek mag verdienen. Het gaat dan om veiligheid in algemene zin. Dat kan natuurlijk ook sociale veiligheid zijn. Wat mij betreft mag de veiligheid steviger worden neergezet.*
- *Maakt een evaluatie van de Omgevingsvisie 2016 deel uit van dit proces? Met vragen als: Wat was toen de visie? Wat is daarvan gerealiseerd? Wat is er niet gerealiseerd? En waarom niet? Dit levert belangrijke en waardevolle informatie als input voor de nieuwe Omgevingsvisie.* Antwoord medewerker gemeente Sittard-Geleen: Bij de Omgevingsvisie 2016 is niet gekozen voor het monitoren van de beleidsdoelen. Hierdoor is evaluatie lastig. De bedoeling is om dat deze keer wel te doen zodat eventueel keuzes kunnen worden bijgesteld.
Over de institutionele veerkracht is bovendien nog het volgende gezegd:
- *Behoefte aan meer achtergrondstukken.*
- *Vooraf meer informatie toesturen (bijvoorbeeld kaarten en foto van de leefomgeving) zodat men zich goed kan inlezen en beslagen ten ijs kan komen op een bijeenkomst.*
- *Uitnodigingen zijn te gefragmenteerd, zodat de betrokkenheid weg ebt. Als de toekomstvisie meer geconcretiseerd is, dan breder uitzetten en bijvoorbeeld wijkplatforms uitnodigen.*

- *Inspraak van burgers beter organiseren.*
- *Fietsen of huifkartochten door het gebied: Op een aantal plaatsen zijn de stopplaatsen bepaald door stakeholders.*
- *Het is belangrijk om transparant te blijven. Geef als gemeente aan waarom zaken niet kunnen, bijvoorbeeld bij het niet verlenen van een vergunning.*

Een medewerker van de gemeente Sittard-Geleen concludeert dat de ingebrachte vragen, opmerkingen, ideeën, adviezen een voorloper zijn wat er aan de gesprekstafels kan worden ingebracht. Ook de gespreksleider is blij met de dynamiek die naar aanleiding van de presentatie is ontstaan. Nogmaals wordt benadrukt dat dit de insteek en wens van de gemeente is: Samen komen tot een Omgevingsvisie.

3) Samen in gesprek: Wat vinden we belangrijk? Welke opgaves liggen er voor deze gemeente?

De vraagstelling aan de 3 gesprekstafels (ecologische, economische en sociale veerkracht) is:

Wat vindt u belangrijk?

- Is de vertaling van Toekomstvisie naar opgaves voor de fysieke leefomgeving compleet?
- Waar moeten we verder rekening mee houden richting perspectieven?
- Welke dilemma's ziet u? Waar moeten keuzes gemaakt worden?

Hoe wilt u betrokken worden in het proces?

- Wilt u ons helpen om anderen te betrekken?
- Hoe wilt u betrokken worden in het proces? Vandaag zijn er inwoners, bedrijven, organisaties, scholen die met de stad en gemeente verbonden zijn.
- Hoe houden we de betrokkenheid van burgers, bedrijven en organisaties goed zodat deze visie ook naar de ruimtelijke inrichting vertaald wordt.

Na de opsplitsing aan de verschillende tafels, geven de tafelheren de volgende terugkoppeling van hetgeen aan hun tafel is besproken. De gespreksleider benadrukt dat interactie belangrijk is: het in gesprek blijven van inwoners, organisaties en gemeente. Hij hoopt dat dit blijft groeien.

Planning

Het dialoogproces ziet er als volgt uit:

- Inwoners betrekken via: dialooggesprekken, nieuwsbrief, participatieplatform www.MetSittardGeleen.nl waarop veel informatie wordt gedeeld;
- Tweede dialoogronde: perspectieven → na de zomer 2022;
- Derde dialoogronde: (concept) Omgevingsvisie → begin 2023.

Geleidelijk zullen meer inwoners, bedrijven en organisaties worden betrokken.

Formeel traject

- Inzage NRD tot 30 juni 2022
- Ontwerp Omgevingsvisie en OER ter inzage, medio 2023
- Vaststelling Omgevingsvisie raad, eind 2023

Tafel economische veerkracht

De ambtelijke voorzet bestond uit de volgende opgaven:

- Vergroten toeristische aantrekkingskracht
- Transformeren naar een circulaire samenleving
- Faciliteren economische ontwikkeling en innovatie
- Versterken die omgevingsfactoren die bijdragen aan een meer robuuste en economische structuur in Sittard-Geleen
- Versterking van bereikbaarheid van alle modaliteiten
- Toekomstbestendige en diverse woningvoorraad

De groep heeft procesmatige en inhoudelijke onderwerpen besproken. Procesmatig kwam onder andere aan de orde dat in de visie een balans moet worden gevonden tussen het evalueren van het verleden (waar ging het goed en verkeerd, wat zijn we vergeten, wat was niet relevant, et cetera) en oog voor nieuwe ontwikkelingen en bijpassende ambities. Het realiseren van de visie vraagt ook om duidelijkheid in de uitvoering, zowel bij de gemeente als bij het behandelen van initiatieven en een integrale afweging tussen belangen.

Inhoudelijke onderwerpen waren zowel maatschappelijk als ruimtelijk van aard. Zo ging het over de bevolkingskrimp en hoe hierop te reageren, de leefbaarheid en voorzieningen in de kernen, oog voor alle leeftijd- en inkomensgroep, grensoverschrijdende samenwerking en een balans tussen economie, ecologie en de samenleving. Daarnaast kwam ruimtelijk gezien de behoefte aan passende woningen, het invullen van leegstaande winkels, belangrijke economische sectoren en de mensen en kennis die zij nodig hebben en de kansen voor toerisme en promotie in het buitengebied aan de orde. Chemelot werd vaak genoemd als locatie met een enorme ontwikkelpotentie, waarbij hun ontwikkelrichting van grote invloed is op een groot deel van de gemeente.

Het vergroten van leefbaarheid en levendigheid op basis van onderscheidende kwaliteiten werd meermaals als belangrijke basis aangehaald voor een gezond economisch en maatschappelijk klimaat. Er werd ook gepleit om economie niet los te zien van de andere veerkrachten. De economie moet in de kern circulair zijn ook op om langere termijn gezond te blijven. In aanvulling hierop wordt gemeld dat een Maatschappelijke batenanalyse wordt uitgevoerd als onderdeel van de Omgevingseffectrapportage. Daarmee wordt de impact van keuzes 'berekend' zodat er een betere afweging gemaakt kan worden. Op basis van de circulaire economie werd ook het belang van een circulair denkende samenleving besproken. Hoe bouwen en transporteren we duurzaam? Maar ook hoe we als samenleving meer zaken samen doen en delen.

Na het praten over de economie als systeem en de plek van bedrijven en ondernemers, werd er ook gesproken over de uitdagingen van individuele burgers. Hoe kunnen we de samenleving activeren, mensen met een kleine portemonnee helpen en de relatie tussen inwoners en de gemeente versterken?

Tafel sociale veerkracht

Sociale veerkracht gaat over de veerkracht van mensen, fysiek en mentaal. De focus ligt op positieve gezondheid en een leven lang leren en ontwikkelen

Aan deze tafel nam een mix van vertegenwoordigers met verschillende achtergronden uit de samenleving deel. De ambtelijke voorzet bestond uit de volgende ruimtelijke opgaves:

- Versterken van omgevingsfactoren die bijdragen aan leren en ontwikkelen.
- Verminderen van factoren die bijdragen aan een onveilige samenleving en versterken van omgevingsfactoren die bijdragen aan een veilige samenleving.
- Toekomstbestendige en diverse woningvoorraad.
- Verminderen omgevingsfactoren die bijdragen aan een slechte gezondheid.
- Versterken van omgevingsfactoren die bijdragen aan een goede gezondheid.

- Versterken van omgevingsfactoren die bijdragen aan een sociale samenleving, inclusiviteit met een vergrote zelfredzaamheid.

Er werden procesmatige en inhoudelijke onderwerpen besproken.

Er werd in de groep bevolgen en uitgebreid gesproken over het proces en de manier waarop er in de samenleving initiatieven gerealiseerd kunnen/moeten worden. Het ging dus veel over het HOE. Hierbij werd aangegeven dat het belangrijk is om te beginnen bij de problemen en opgaven die we al kennen uit bijvoorbeeld data en onderzoeken. Deze problemen en opgaven mogen wel meer uitgediept worden waarna het credo samengevat was: Gewoon samen doen. Voorbeelden werden genoemd van gewoon samen doen zoals bijvoorbeeld het project 'tegelwippen' en het project 'struikroven'. Het hogere doel van deze projecten is veelal mobiliseren en activeren van inclusieve netwerken in de samenleving. Een gemixte inclusieve samenleving waarin positieve gezondheid, zingeving, samenleven en geluk centraal staan. Sittard- Geleen is als één van de oudste steden van Nederland veerkrachtig gebleken, deze veerkracht kan gebruikt worden om verandering in de samenleving en de ruimtelijke omgeving te accepteren en gebruiken om een onderscheidende stad te zijn. Er werd in de groep bovendien aandacht gevraagd voor 'naar buiten kunnen', Groen-bewegen en deelnemen. Ook werd er aandacht gevraagd voor inclusie en verbinding tussen jong en oud, arm en rijk en groen en economie. Blijvende aandacht werd gevraagd voor leefbaarheid, verschillende leefstijlen, bereikbaarheid van voorzieningen en ecologische zones.

Een hartenkreet uit de groep:

Stap letterlijk de leefwereld van bewoners in en blijf dit doen, blijf zichtbaar. Bijvoorbeeld door de inzet van buurtconsultants, opbouwwerkers, sleutelfiguren in de energietransitie. Community-building is tijdsintensief, volhouden op de lange termijn is belangrijk.

Tafel ecologische veerkracht

Net zoals bij de andere tafels nam aan deze tafel een mix van vertegenwoordigers met verschillende achtergrond uit de samenleving deel. De ambtelijke voorzet bestond uit de volgende ruimtelijke opgaves:

- Het vergroten van de biodiversiteit en verbeteren kwaliteit bodem, lucht en water (circulariteit);
- Verhogen van de klimaatbestendigheid (wateroverlast en hittestress);
- Het bijdragen aan de energietransitie (elektriciteit en warmte);

Er werden procesmatige en inhoudelijke onderwerpen besproken.

Procesmatig werd ingebracht dat in de Omgevingsvisie alle aspecten van brede welvaart zoals verwoord in de Global Goals van Verenigde Naties in balans met elkaar een plek dienen te krijgen om vandaar uit te komen tot een goede balans tussen met name ecologie en economie. Het hanteren van heldere doelen wordt hierbij benadrukt (bv. klimaatneutraal in 2040). Verder werd ingebracht dat bepaalde ruimtelijke opgaves kunnen bijdragen aan meerdere veerkrachten (bv. energietransitie). Verder wordt aangegeven dat het belangrijk is om de doelen ook te monitoren en daarvoor vooraf de juiste indicatoren aan te geven (bijvoorbeeld biodiversiteit). Ook is het belang van lokale participatie ingebracht waarbij het maken van de Omgevingsvisie als onderdeel van het samen maken van de stad wordt gezien. Genoemde goede voorbeelden zijn het herenboeren initiatief Harteveldt in Geleen, Kollenberger spelt in Sittard en collectieve zonne opwek op windmolenprojecten elders in de provincie. Gedragsverandering van inwoners wordt als onderdeel van de oplossing gezien. Denk hierbij ook aan het betrekken van het onderwijs. Het betrekken van het onderwijs is genoemd en het verbreden van de participatie naar mate de Omgevingsvisie concreter wordt. Ook de rol van de gemeente is besproken, waarbij deze op het vlak van de ecologische veerkracht een duidelijke regierol wordt toegedicht ('minder vrijblijvendheid' en 'partijen samen aan tafel'). Daarnaast wordt aangegeven winst te zien in een gebiedsgerichte aanpak ('wijkplannen'). En tot slot dat de ruimte niet ophoudt bij de gemeentegrens dus dat het goed is om de kaart door te tekenen over de grenzen.

Inhoudelijk onderwerpen waren het zuinig omgaan met de beperkte ruimte. De ruimtelijke opgaves worden herkend en op onderdelen aangevuld. Een groen woonklimaat wordt belangrijk geacht om ook

aantrekkelijk te zijn voor mensen van buiten. Er wordt meer aandacht gevraagd voor de groene kant van circulariteit: het versterken van de biologische kringlopen van water, lucht en bodem. Aangegeven wordt dat het voorkomen van hittestress belangrijk wordt geacht. Ook wordt aandacht gevraagd voor de stikstofuitstoot i.r.t. de natura2000 gebieden in/rondom onze gemeente.

Er zijn ook al enkele mogelijke maatregelen genoemd. Het handhaven en versterken van de beperkte natuur die we in Sittard-Geleen hebben waaronder de ecologische verbindingzones waaronder de Scheinswei als verbindende schakel tussen verschillende ecologische zones langs de beken en de verbinding tussen de Grensmaas en Grasbroek. De landbouw meer natuurinclusief maken en inzetten op lokale voedselproductie. Het verbinden van natuur en recreatie door bijvoorbeeld de aanleg van fietspaden die het landschap toegankelijk en beleefbaar maken. Het versterken van het OV tussen Chemelot en de stad waardoor studenten en werknemers op Chemelot meer bij de stad worden betrokken. Het ontsteden van de openbare ruimte en tuinen /vergroenen van de buitenruimte en gebouwen als kwaliteitsimpuls voor de omgeving en als verbindende factor tussen mensen. Biodiversiteitsbeheer van de openbare ruimte (bv dijk langs kanaal). Het aanleggen van voedselbossen in groenstroken. Energiebesparing, het inzetten op energieopwek op daken (mits brandveilig) en ruimte voor energieopslag. Het gebruiken van restwarmte van Chemelot. Ruimte scheppen voor windmolens want dat kost minder ruimte dan zonnepanelen. En aandacht voor de energieinfrastructuur (o.a. naar Chemelot). Als dilemma wordt genoemd de ruimte voor de energietransitie en de ecologische veerkracht, biodiversiteit, klimaat.